

Klåda och sveda, smärta i vulva

Hitta i dokumentet

[Egenvård](#)
[Läkarbesök](#)
[Differentialdiagnoser](#)
[Recidiverande vulvovaginal candida](#)

[Till Vulvamottagning vid långvariga besvär](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Egenvård

Motverka torr hud

Klåda och sveda i vulva kan orsakas av eller förvärras av torr hud och överdriven hygien. All slags tvål inklusive Lactacyd samt även vatten torkar ut hud och slemhinnor. Att smörja in med olja före/vid dusch rengör och skyddar samtidigt mot uttorkning och sprickbildning. Lämplig olja är en parfymfri sort, såsom t ex barnolja.

Vid sprickor och besvärlig torrhet tillägg av vitt vaselin 2 ggr dagligen (alternativt annan mjukgörande salva/fet kräm eller tjockare olja – som ej irriterar).

Vid bad och simning kan hud och slemhinnor skyddas av vitt vaselin.

Vid postmenopausal sveda och torrhet rekommenderas lokalt östrogen receptfritt.

Receptfria svampmedel

Akut klåda beror oftast på svamp och vanligt i samband med antibiotikabehandling.

Rekommenderas en kur med receptfritt svampmedel vagitorium + utvärtes kräm + börja med oljehygien. Vitt vaselin 2 gånger dagligen enligt ovan.

Vid otillräcklig förbättring eller återfall läkarbesök, se nedan. Behandling av partner minskar inte patientens besvär. Manlig partner kan få lokal irritation av svampprodukter hos kvinnan, behandlas med mjukgörande kräm och eventuellt lokalt svampmedel. Vid kvarstående besvär rekommenderas undersökning hos distriktsläkare eller hudläkare.

Läkarbesök

Läkarbesök vid utebliven effekt av egenvård inkl. receptfria medel eller återfall. Eventuellt utifrån egenremiss/remiss primärt till vulvamottagningen vid långvariga besvär.

Differentialdiagnoser

Klåda: Svamp. Eksem. Lichen sclerosus. Torrhet, överhygien. Dysplasi. Psoriasis.

Sveda, ömhet: Svamp. Torrhet, sprickor, överhygien. Recidiverande herpes. Atrofisk slemhinna. Lichen sclerosus eller planus. Aftöst sår. Dysplasi, cancer. Vulvodyni.

Recidiverande vulvovaginal candida

Vid återkommande svampinfektioner utvecklas vulvit: klåda kring labiae, brännande sveda, smärta vid sex. Sprickbildningar mellan inre och yttre labiae samt över perineum – behöver ej ha candida-fluor eller rodnad. Risk för vulvodyni-utveckling.

- Wet smear pos i 60 %. Ta svampodling vid långdragna besvär! Kan vara falskt negativt - upprepa odling när typiska symtom och ej använt svampbehandling under 2 veckor, ev. egenprov.
- Diff-diagnoser? Se ovan.
- Stansbiopsi vid misstanke om lichen sclerosus/planus, dysplasi/cancer.

Behandling recidiverande candida albicans

- Oljehygien, vitt vaselin morgon och kväll
- K Flukonazol: 150 mg, initialt 1 dos var tredje dygn första veckan, därefter 1 gång per vecka i 2-3 månader. Alternativt 50 mg dagligen i 2 månader.
- Om snabbt recidiv efter avslutad behandling, kan man om odlingsverifierat recidiv ge 6 månaders behandling med Flukonazol 150 mg per vecka.
- Gravida behandlas med canesten, ev. upprepat.
- Vid icke-albicans-svamp i odling: Se ARG-rapport Vulvovaginala sjukdomar 2014 kapitel svamp
- Undvik antibiotika, vid vaginos ges Donaxyl.
- Kontakta läkare Vulvateam vid svårbehandlade fall, annan svamp än candida albicans samt vid ytlig samlagssmärta

Till Vulvamottagning vid långvariga besvär

- Vulvamottagningarna handlägger långvariga besvär med klåda, sveda, smärta i vulva och ytlig samlagssmärta.
- Utredning hos gynekolog, vid behov i samarbete med hudläkare.
- Vid vulvodyni och vaginism ges teambehandling med läkare, barnmorska, sjukgymnast, kurator/sexolog, psykolog.
- Remiss eller internt brev skrivs till Vulvamottagningen, Gynekologimottagningen, Hallands Sjukhus Varberg eller Halmstad.

Uppdaterat från föregående version

2024-10-29: Uppdaterad med nytt datum utan ändringar.

2021-02-10: Uppdaterad utan ändringar.

Feb -20: Reviderat hela dokumentet med större ändringar, lagt till nya rubriker och nya stycken, tagit bort gamla. Lagt till att man kan skriva remiss till Halmstad då vulvamott har öppnats igen.

Okt-15: Sista stycket tagit bort att remiss kan skrivas till Halmstad – mott finns inte längre.

Under *läkarbesök*, lagt till mening om egenremiss.

Dec-14: uppdaterad för att gälla även för Halmstad, enligt Ulla Fagher 2014-12-03

Varberg PM Gynekologi: **Klåda och sveda i vulva**, 2013-11-15